Täysistunto

Torstai 12.5.2016 klo 15.59—17.19

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 17.19.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (15.59—17.19).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys työnäytteestä (Ilmari Nurminen sd)

Suullinen kysymys SKT 52/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäinen kysymys, edustaja Nurminen.

Keskustelu

16.01 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa herra puhemies! Yhä useampi suomalainen kysyy, mihin Suomea viedään tällä hetkellä. Suunta ei ole satunnaista. Hallituksen ideologia perustuu sellaiseen maailmankuvaan, jossa rikkaita on kannustettava uusilla verohelpotuksilla, kun taas työttömiä, köyhiä ja osattomia pitää pakottaa tulonleikkauksilla toimeliaisuuteen.

Uusin hallituksen esitys koskee työnäytettä eli neljän kuukauden ilmaistyötä. Käykö tässä niin, että kun kaupan kassalla on 30 kassatyötekijää, 10 on palkattomassa työssä, tai onko työn edellytyksenä jatkossa neljän kuukauden ilmainen työ? Kysynkin ministeri Lindströmiltä: miten käy työn arvostuksen, kun palkattoman työn määrä lisääntyy, ja millä ihmiset ostavat ruokansa ja maksavat laskunsa ilmaistyön aikana?

16.02 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä, että kysytte tätä asiaa. Tämähän on lähtenyt, tämä työnäyteidea, siis siitä työllisyyspaketista yhtenä osana ja aivan väärin ymmärrettynä, kuten edustajan kysymys osoittaa. Ei ole kysymys mistään neljän kuukauden ajasta. Minä olen puhunut itse mieluummin viikoista kuin kuukausista. Se on työn hakemisen uusi muoto, idea, jota yhdessä muun muassa työmarkkinaliittojen kanssa kehitetään, ja se malli, joka tämän vuoden aikana sitten tehdään, toivottavasti saadaan aikaiseksi, niin että päästään kokeilemaan, ja kokeilun jälkeen sitten tehdään johtopäätökset siitä, toimiiko se vai eikö se toimi. Siis kyseessä ei ole mikään pakkotyö, ilmaistyö. Se on vapaaehtoista. Se on työn hakemisen uusi muoto.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.03 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömät eivät valitettavasti huokaisseet helpotuksesta tästä vastauksesta. Käytännössä tässä voi käydä niin, että työnantaja ei palkkaa ilman tätä ilmaistyökokeilua, ja näin ollen tässä voi käydä niin.

Kuitenkin nostan esille huolen nuorten kasvavasta pitkäaikaistyöttömyydestä. Työttömyysjaksot ovat pitkittyneet lyhyessä ajassa jopa viidellä kuukaudella lähes puoleentoista vuoteen. Joka kolmas alle 30-vuotiaista nuorista työttömistä ei ole ollut koskaan varsinaisessa työssä, ei siis koskaan. Nuoret työttömät haluavat kuitenkin tehdä työtä, oikeastaan mitä työtä tahansa, ja yhdeksän kymmenestä hakee aktiivisesti työtä. Tämän kertoo tuore taloustutkimus. Kysynkin ministeriltä: kun perussuomalaisten puheenjohtaja Soini on todennut, että työmies on palkkansa ansainnut, niin miksi juuri te, perussuomalaisten työministeri, haluatte opettaa nuorelle sukupolvelle (Puhemies koputtaa) ilmaistyön periaatteet? (Eduskunnasta: Ohhoh!)

16.05 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koetan olla provosoitumatta tästä kysymyksestä.

Te totesitte, että voi käydä niin. Minä toivoisin, että te ette levitä sellaista tietoa, että hallitus olisi ajamassa joitain ilmaistyömarkkinoita Suomeen. (Välihuutoja — Paavo Arhinmäki: Olette!) Semmoista ei olla ajamassa. Siitä osoituksena olen käynyt hyvin rakentavia keskusteluja liittojen ihmisten kanssa. Olen kuullut ne huolet, mitä sieltä on tullut. Viimeksi tänään Pro-liitto aamulla oli luonani, ja me kävimme tästä asiasta hyvän ja rakentavan keskustelun. Tiedän ne huolet, ja ne huolet otetaan huomioon, kun tätä mallia rakennetaan. Siis ne otetaan huomioon, kun mallia rakennetaan. Me tiedämme, että työnäyte ei sovellu ihan kaikille, mutta joillekin se voi olla hyvä väylä työelämään. Me tiedämme sen vasta sen jälkeen, kun me kokeilemme asiaa. (Välihuutoja vasemmalta) Tämä on vapaaehtoinen, ei tule sanktioita, eli älkää nyt, hyvänen aika, levittäkö ihan väärää tietoa asiasta.

16.06 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos katsomme, mitä työvoimapolitiikassa on tapahtunut, niin palkkatuetun työn osuus on laskenut lähes 40 prosenttia. Samaan aikaan sellaisten ei-työsuhteisten toimien määrä on kasvanut, esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa lähes 20 prosenttia. Ja nyt on käymässä niin, että se, mikä ennen tehtiin palkalla, on siirtymässä kuntoutuksen puolelle. Kysyisinkin ministeriltä: mi-

ten aiotte pitää huolen siitä, että kuntoutus pysyy yhä edelleen kuntoutuksena ja työstä maksetaan palkka?

16.06 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on nimenomaan se ongelma, josta olen jo viime vaalikaudella monesti puhunut ja ollut huolissani, että meillä on järjestelmä, jossa on kuntouttavaa työtoimintaa, on välityömarkkinoita, ja sitten on nämä avoimet työmarkkinat, ja se meidän ongelma on se, että ne ihmiset pyörivät siellä samassa ympyrässä eivätkä pääse eteenpäin. Kuntouttavassa työtoiminnassa pitää olla sellaisten ihmisten, jotka kuuluvat sinne. Työstä pitää aina maksaa palkka, työehtosopimuksen mukainen palkka, se on aivan selvä asia, emmekä me ole luomassa mitään sellaista halpatyömarkkinoiden mallia. Minä ymmärrän, että näihin asioihin kohdistuu huolia, ja kuten sanoin, nämä huolet otetaan huomioon, kun muun muassa tätä työnäyteideaa viedään eteenpäin.

16.07 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyviä... — No, nyt tuli pieni erhe, mutta...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No, sinnepäin kuitenkin. (Naurua)

...kuitenkin elämme tasa-arvoisessa yhteiskunnassa, niin tämmöinen virhe sallittakoon.

Ministeriltä olisin kysynyt sitä periaatteellista näkökulmaa siihen, missä kulkee sen ilmaisen työnäytteen raja. Te puhuitte mieluummin viikoista. Nyt olisin halunnut tavallaan kysyä tässä, mitä todellakin olette ajatelleet, kun olette tämän hankkeen käynnistäneet. Puhutaanko viikoista, päivistä? Millä lailla me voimme sitten puhua tälle kansalle, että kysymys on mahdollisuudesta työntekijöille, ei työnantajille ketjuttaa niin, että on edelleen näitä, jotka tekevät työnäytteitä, ja sen lisäksi tulee pitkä koeaika tähän jatkoksi, jolloin ihmiset ovat hirrestä hirteen siirtymässä eivätkä saa työsopimusta, joka on toistaiseksi voimassa oleva?

16.08 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nämä ovat juuri niitä huolia, jotka liitot ovat tuoneet esille, ja on hyvä, että ovat tuoneet esille. Me tiedämme, että voi olla semmoinen mahdollisuus, että tällaisia riskejä on, kuten ketjuttaminen. Sen takia, kun tätä mallia nyt tässä valmistellaan, nämä koetetaan rakentaa niin, että tämmöinen estetään. Tämä aika lähti siis tästä Sitran esittämästä mallista. Siellä oli käytetty esimerkkinä, että se voisi olla neljä kuukautta, siis Sitran mallissa. Minä olen sanonut, että se voi olla viikkoja, koska siinä ajassa nähdään se olennainen, onko sillä henkilöllä asenne kunnossa ja onko hän valmis siihen tehtävään. Kyllä se nähdään viikoissa, se on aivan selvä. Mitä lyhyempi se aika on, sitä vähemmälle tulee se houkutus käyttää sitä ihmistä hyväksi. Tämä on minun filosofiani tämän suhteen.

16.09 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli se neljä kuukautta, kolme kuukautta tai neljä viikkoa, niin kyllä tälle teidän hankkeellenne löytyy kriitikkoja. Eräskin totesi, että täyden päivän teettäminen jo ammattitaitonsa todistaneella on pirullista peliä. Tällainen meno syö sekä ihmiset että heidän sielunsa. (Eduskunnasta: Se on vapaaehtoista!) Näin totesi nykyinen ulkoministeri Soini, perussuomalaisten puheenjohtaja, ollessaan vielä oppositiossa. (Eduskunnasta: Ai ai!) Nyt te teette jotain, mikä oli

täysin toista kuin mistä te puhuitte ennen vaaleja. Kun katsoo teidän saavutuksianne muuten työmarkkinoilla, niin tällä hetkellä Suomessa on vähemmän työllisiä kuin hallituksen aloittaessa.

Nyt koko hallituksen strategia, koko hallituksen työllisyystavoite, lepää tämän kilpailukykysopimuksen varassa. Tänään on uutisoitu, että Pro on kertonut, että tämä teidän tapaamisenne ei vielä poistanut niitä pilviä kilpailukykysopimuksen tieltä, jotka te olette sinne kasanneet. (Puhemies koputtaa) Kertokaa, mitä järkeä on vaarantaa laaja työmarkkinaratkaisu ja viedä eteenpäin sellaista hanketta, joka oli teidän periaatteenne vastaista vielä ennen vaaleja. (Puhemies koputtaa) Mitä järkeä tässä on?

16.10 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lindtman, korjataanpa nyt hieman. Ei pakoteta ketään yhtään mihinkään. Tämä on vapaaehtoinen. Ihminen omasta suostumuksestaan menee antamaan sen näytteen potentiaaliselle työnantajalle. Hän voi antaa siinä näytteen siitä, onko hänen asenteensa kunnossa ja näin poispäin, eli ei pakoteta ketään. Te puhutte jostain semmoisesta asiasta — siis tämä idea on tullut nyt. Tämä on tuore idea, jota kehitellään.

Itsekin olen totta kai huolissani kilpailukykysopimuksesta, kuten kuvittelisin, että koko eduskunta, myös SDP on varmaan huolissaan siitä. Niin minäkin. Sen takia minä tapaan näitä osapuolia naamatusten enkä julkisuuden kautta, että meiltä hälvenevät nämä epäluulot ja me kerromme, mitä me olemme tekemässä. Tämänaamuinen tapaaminen Pro-liiton kanssa oli minun mielestäni rakentava. He kertoivat, mitkä ovat heidän huolensa, ja me kerroimme heille, mitä me ajattelemme asioista, naamatusten.

16.11 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On toki hienoa, että sosialidemokraattinen puolue lainaa niin paljon Soinia. Ne ovat parhaita asioita, mitä olen kuullut teidän täällä sanovan. (Naurua) Kuitenkin ihmettelen kovasti, miksi te jatkuvasti puhutte tämmöisiä ikään kuin erikoisia väitteitä näiden varsinaisten kysymystenne ohessa. Tässä avauspuheenvuorossa tuli, että hyvätuloisia on kannustettu verohelpotuksilla. Mistähän tässä oli kysymys? Sen haluaisin kuulla ehkä jatkossa.

Kuitenkin mennään itse tähän kysymykseen. Kysymyksessä on siis kokeilu, niin kuin ministeri on täällä moneen kertaan todennut. Minä itse aloitin työurani aikanaan puolustusministeriössä harjoittelijana lajittelemalla postia, mikä kuuden kuukauden jälkeen johti sitten siihen, (Välihuutoja) että sain vakituisen, tai ei vakituista mutta kuitenkin aidon, työsopimuksen, sain todellisen määräaikaisuuden täysillä, normaaleilla ehdoilla. Onko idea siis sama tässä teidän kokeilussanne? Onko siinä päätetty edes, kuinka pitkiä nämä tulevat olemaan? Onko kenenkään pakko osallistua tähän kokeiluun? Ennen kaikkea, jos osoittautuisi, että on minkäänlaista vaaraa toisista työmarkkinoista, niin toteutuuko tämä sitten pysyvästi?

16.13 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vielä kerran: Malli on vasta rakenteilla, ja tiedetään sen sisältö vasta varmaan tämän vuoden puolella ja sitten tehdään päätös siitä määräaikaisesta kokeilusta. Siis ensiksi rakennetaan malli, jos sellainen on rakennettavissa. Jos näyttää sille, että siitä ei tule mitään, niin emmehän me rupea päätä hakkaamaan seinään. (Kari Uotila: Ei olisi saanut tehdä koko ehdotusta!) — Edustaja Uotila, kyseessä on uusi työn hakemisen malli-idea, jota nyt vasta kehitellään, ja te olette ampumassa sen alas ennen kuin me tiedämme sen sisäl-

löstä yhtään mitään. (Välihuutoja) Minun mielestäni on aika käsittämätöntä tuommoinen kommentointi. Ottakaa nyt ihan rauhallisesti. Ensiksi tehdään malli yhdessä ja sen jälkeen päätetään, lähdetäänkö kokeilemaan. Kokeilu on määräaikainen, jonka jälkeen tehdään lopullinen päätös, oliko tämä hyvä vai ei.

16.14 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän hyvin työnantajien tarpeen kokeilla ja testata työntekijöiden asennetta, soveltuvuutta ja muuten sopivuutta työtehtävään. Sitä varten meillä on hyvin toimiva koeaika. Me vihreät tuemme myös sitä, että yksityisellä puolella ja julkisella puolella koeaika olisi saman mittainen, koska ei ole oikein mitään fiksua syytä siihen, minkä takia niitten pitää olla nyt erimittaiset. Mutta koeaika on tehty juuri sitä varten, että voidaan katsoa, sopivatko palaset hyvin siihen kokonaiseen palapeliin, josta työmarkkinoilla aina on kyse.

Mitä tulee tähän vapaaehtoisuuteen, näen isona ongelmana sen, että vaikka kyse on vapaaehtoisuudesta, niin vapaaehtoisuudesta helposti muodostuu tietynlainen pakko, koska kun yksi ihminen pitää omasta ammattitaidostaan ja ammattikunniastaan huolen, löytyy aina joku toinen epätoivoisempi, joka vapaaehtoisesti menee ilmaiseksi töihin. Toivon, että tässä valmistelussa pidetään huoli, ettei näin pääse käymään.

16.15 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Järviselle ihan rakentavasta puheenvuorosta. Työnäyte on siis se idea tässä, mitä ollaan pohdittu. Se poikkeaa siinä, että ne sopijaosapuolet ovat tässä potentiaalinen työantaja ja työntekijä, joka haluaa mennä antamaan sen näytteen. Se ei ole tetoimisto, mikä sopii yhtään mitään. Sen semmoisen pelon, että tästä tulisi tulevaisuudessa nyt joku tällainen pakko, minä kyllä voin hälventää. Tämä on näyte, tämä on uusi idea, ja se perustuu todellakin vapaaehtoisuuteen. Ei tässä olla rakentamassa mitään semmoista pakkoa, että siitä tulisi sitten sanktioita myöhemmin. Ainakin tämän hallituksen osalta sen uskallan luvata, mutta seuraavasta hallituksesta en mene sitten takuuseen.

16.15 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoli nuorisotyöttömyydestä on varmasti meille kaikille yhteinen, mutta aivan samalla tavalla kuin ennalta ehkäisty sairaus on kaikista halvin sairaus, niin ennalta ehkäisty nuorisotyöttömyys on halvin asia. Sen takia halusin vähän laajentaa tätä näkökulmaa meidän peruskoulun puolelle. Nimittäin sitä kautta, jos me saamme yhä harvemman nuoren sille polulle, että me tarvitsisimme etsivää nuorisotyötä, me voimme kohdentaa varoja oikealla tavalla. Opetusministeriltä kysyisinkin: minkälaisia suunnitelmia teillä kenties on, tai tulisiko harkita, että tuommoisia työelämän pelisääntöjä, kykyä hakea työtä ja oppia, mitä se työnteko olisi, olisi entistä enemmän meidän peruskoulussa jo tarjolla? Tällä hetkellähän meillä on tet-jaksoja, mutta ainakin minun täytyy tunnustaa, että silloin kun itse 15-vuotiaana tet-jaksolla olin, niin aika väärin perustein (Puhemies koputtaa) lähdin valitsemaan sitä paikkaa, minnekä hakeuduin.

16.17 **Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulumaailma on muuttunut vahvasti viimeisten vuosikymmenten ja vuosien aikana. Uudet opetussuunnitelmien perusteet otetaan perusopetuksessa käyttöön ensi syksystä alkaen, ja se on iso muutos. Siellä korostuvat kyllä voimakkaasti myös esimerkiksi työelämätaidot ja kiinnittyminen sitten myöhemmin ympäröivään yhteiskun-

taan ja työelämään ja ne laajat valmiudet. Tämä nuorisotyöttömyysteema, nuorten syrjäytyminen teemana on hyvin tärkeä. Siitä syystä itse ajattelen, että meidän pitää pystyä kaikilla asteilla, kaikkina ikäkausina vaikuttamaan siihen, että syrjäytymiskehitys saadaan pysäytettyä jo varhaisessa vaiheessa, jo siellä varhaiskasvatuksessa, jo sitä ennen neuvolatoiminnan kautta ja niin edelleen. Näihin asioihin on tärkeä kiinnittää huomiota. Hallituksella on useita sellaisia hankkeita ja kokonaisuuksia menossa, jotka tätä teemaa toivottavasti helpottavat, muun muassa lapsi- ja perhepolitiikan muutosohjelma ja sen lisäksi nuorisotakuun kehittäminen siihen suuntaan, että pystytään nimenomaan tähän varhaiseen puuttumiseen.

16.18 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka tätä kuinka yritetään kätkeä kokeilun, tällaisen uuden idean ja hyvän tarkoituksen viittaan, niin kyllä tämä on erittäin radikaalia, kovaa, tämmöinen periaatteellinen kysymys. Veikko Lavi lauloi aikoinaan siitä, kuinka aamulla satamaan menivät nuoret miehet odottamaan, kenellä kävi tuuri, kuka kutsuttiin purkamaan laivaa, mutta silloinkin se, jota onni potkaisi, sai palkan siitä päivästä, kun hän sai sen työpaikan. Nytten ette ole varmaan miettineet ensinnäkään näitä, mikä on tällaisen työnäytesuhteessa, joka ei ole työsuhde, olevan turva siellä työpaikalla ja niin edelleen. Ja entäs jos sitten joku avoin työpaikka on ja tulee monta innokasta vapaaehtoista pyrkimään siihen työnäytteen antamiseen, niin miten, Veikko Lavin laulun sanoin, se valinta silloin tehdään? Kyllä nyt tässä tilanteessa (Puhemies koputtaa) vetoan pääministeriin, kun on sopimusneuvottelut käynnissä. Tämä on ihan turha provokaatio (Puhemies: Edustaja Uotila, nyt teidän aikanne olisi tässä asiassa käytetty!) nimenomaan hallitukselta.

16.19 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Uotila, näissä keskusteluissa, joita on käyty liittojen kanssa ja tänäänkin, on tuotu esille huolet muun muassa tästä vakuutusturvasta ja sitten tietenkin työturvallisuudesta ja siitä, että eihän tämä työnäyteidea sovi ihan joka alalle. On esimerkiksi hoitoala, jossa ei kannata ottaa tämmöisiä riskejä. Nämä ovat juuri niitä syitä, minkä takia ollaan tavattu nämä osapuolet ja saatu se palaute, jonka pohjalta sitä ideaa lähdetään viemään eteenpäin.

Sitten tämä toinen kommentti. Eikö nytkin ole niin, että kun useampi ihminen hakee töitä, niin työnantaja valitsee siitä itselleen sopivimman ja parhaimman? (Kari Uotila: Niin, mutta ne saa palkan!)

16.20 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokoomuksen työlinja näkyy hyvin siinä, että hallituksen mielestä työ kuin työ, josta maksetaan sopimusten ja lakien mukainen palkka — olkoon määräaikainen tai olkoon koulutusta vastaamaton työ — on parempi kuin ei työtä ollenkaan. Tämä jälkimmäinen vaihtoehto valitettavasti on usein se vaihtoehto nuorten kohdalla. Sen vuoksi ovat nämä hallituksen erilaiset pyrkimykset työllisyyden edistämiseksi, joissa on ollut kyse siitä, että työttömyysturvaa voidaan käyttää starttirahaksi, tai on ollut kyse tästä koulutussopimuksesta, jota ministeri Grahn-Laasonen ajaa, tai määräaikaisten työsuhteiden helpottamisesta tai nyt esillä olevasta kokeilusta: ne kaikki tähtäävät siihen, että parempi on jokin työ kuin ei työtä ollenkaan.

Keskeinen keino on kuitenkin tämä kilpailukykysopimus, joka on aika vaikeassa vaiheessa, ja sillähän pyritään talouden kasvuun ja sitä kautta työpaikkojen syntymiseen. Kysyn pääministeriltä: miltä tällä hetkellä näyttää?

16.21 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä hetkellä pallo on työmarkkinajärjestöillä, työnantajajärjestöillä ja työntekijäjärjestöillä. Uskoni siihen, että sopimus syntyy, on kova, ja minä uskon, että tässä on koko ajan vahvistunut se viesti ja ymmärrys ja usko siihen, että juuri tätä Suomessa tarvitaan. Uskon, että maaliin päästään. Nyt meidän pitäisi kaikkien pysyä maltillisina ja olla provosoitumatta, ja tuetaan kaikin keinoin jokainen tätä meneillään olevaa prosessia.

16.22 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten työttömyyden lisääntyminen on todella huolestuttava asia. Eilen julkistetun tutkimuksen mukaan nuorten työttömien työttömyysjaksot ovat pidentyneet vuoden aikana lähes puoli vuotta. Yksi syy tähän on varmasti se, että nuoret joutuvat odottamaan työvoimatoimistossa jopa yli puoli vuotta ennen kuin pääsevät asioimaan asiantuntijan kanssa. Puoli vuotta on nuorelle kyllä ihan liian pitkä aika. Lisäksi yhdellä työntekijällä voi työvoimatoimistossa olla jopa tuhat asiakasta. Miten hän voi auttaa silloin yksilöä, joka tarvitsee apua? Työvoimatoimistosta minulle jatkuvasti kerrotaan, että heillä on ihan liian vähän työntekijöitä nuorten oikea-aikaiseen kohtaamiseen. Te-toimistojen tilanne on katastrofaalinen monessa paikassa. Kysynkin ministeriltä: mitä te aiotte tehdä tämän työvoimatoimistojen tilanteen helpottamiseksi niin, että nuoret saisivat oikea-aikaista ohjausta ja tukea tässä vaativassa elämäntilanteessaan?

16.23 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä kysymys, ja on totta kai myönnettävä, että ne resurssit ovat tiukat. Samaan aikaan ollaan tekemässä näitä isoja muutoksia muun muassa tuonne aluehallintoon, itsehallintoalueisiin ja näin poispäin, eli missä te-toimistot jatkossa ovat ja missä ely-puoli. Tämän takia olen jatkuvasti ollut yhteydessä sekä te-toimiston että ely-puolen johtoon — olemme käyneet hyviä keskusteluja — ja myös kentän ihmisiin, jotka tekevät tätä työtä. Tapaan heitä ja kuulen, miten he näkevät tämän tilanteen.

Tietysti tämä tilanne on erittäin vakava, mutta ei niin synkkä, ettei jotain positiivistakin löydy. Itse pidän tätä viime hallituskaudella aloitettua nuorten yhteiskuntatakuuseen liittyvää ohjaavaa toimintaa hyvänä esimerkkinä siitä, mikä toimii, eli ne nuoret saavat sitä henkilökohtaista palvelua. Tämä on minun mielestäni hyvää toimintaa, ja tätä kehitetään jatkuvasti, koska tämä oikeasti toimii. Nuoret eivät tiedä, mistä he hakevat apua, ja tämä ohjaava toiminta on hyvä vastaus siihen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Alanko-Kahiluoto ja kysymyksen ensimmäinen esittäjä, ja sitten siirrymme seuraavaan kysymykseen.

16.24 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Sipilä kuulosti hyvin toiveikkaalta siinä, että olisitte saamassa kilpailukykysopimusta maaliin, mutta kaikkihan me tiedämme, että sitä tuskin tulee, ellei hallitus toteuta pieni- ja keskituloisille suunnattuja verohelpotuksia. Olette leikanneet hyvin paljon tavallisilta pienituloisilta työssä käyviltä ihmisiltä, erityisesti julkisen sektorin naisvaltaisilta

aloilta. Esimerkiksi kirjastonhoitajat ja päiväkotien työntekijät menettävät tuhansia euroja vuodessa niiden maksujen ja leikkausten johdosta, joita te suuntaatte näille ihmisille. Kysynkin tässä nyt teiltä: oletteko siis päätymässä siihen, että voitte helpottaa julkisen sektorin työllisyyttä ja tavallisten työssä käyvien ihmisten pärjäämistä sillä, että tulette vastaan suuntaamalla verohelpotuksia näille pieni- ja keskituloisille ihmisille?

16.25 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin pieni- ja keskituloisten verotusta on jo tämän vuoden alusta helpotettu 450 miljoonan euron verohelpotuksella. Tämä meillä tahtoo aina unohtua. Tähän yhteiskuntasopimuskokonaisuuteen kuuluu se, että jos tämä menee hyvin maaliin ja me saamme sille riittävän kattavuuden, niin silloin siellä on myöskin mahdollisuus hallituksen käyttää sitten veronkevennystä. Jos tämä menee nyt suunnitellun mukaisesti maaliin, niin kyllä me pääsemme myöskin sitä käyttämään. Mutta jos tuo yhteiskuntasopimus jää vajaaksi, niin se murentaa totta kai sitä lopputulosta sieltä myöskin. Nyt on tärkeintä se, että kaikki teemme kaikkemme sen eteen, että yhteiskuntasopimus saadaan solmittua kattavasti, ja sen jälkeen pystymme sitten myöskin käyttämään sitä porkkanaa, minkä hallitus on näille neuvotteluille asettanut, ja se on nimenomaan veronkevennykset, (Puhemies koputtaa) ja sitä kautta kompensoidaan näitä maksujen siirtoja.

16.26 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä keskustelu on osoittanut, että Suomea viedään väärään suuntaan.

Tästä ilmaistyöstä sen verran, että meillä on jo nyt olemassa koeaika, josta maksetaan palkka. Tästä ilmaistyöstä saattaa tulla pakottava siksi, koska työnantajat saattavat edellyttää tätä palkatonta työkokeilua ennen koeaikaa, ja se tilanne on äärettömän huolestuttava.

Haluan yleisesti tuoda esille, että työttömät ovat työhaluisia, kuten toin jo aikaisemmin esille, ja nyt pitäisi nimenomaan auttaa näitä ihmisiä pääsemään töihin ja nimenomaan sellaisiin töihin, joista ihmiset saavat palkkaa.

Vielä lopuksi haluaisin kysyä ministeriltä: eikö teidän nyt olisi aika ja mahdollisuus perua tämä ilmaistyöesityksenne, vai haluatteko todella jäädä historiaan ministerinä, joka lanseerasi Suomeen ilmaistyön? (Sampo Terho: Voitte itse perua puheenne!)

16.27 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensiksi pitäisi olla jotain, jota perua. Eli rakennetaan nyt se malli kaikessa rauhassa ja katsotaan sitten, perutaanko. Jos ei peruta, sitten kokeillaan ja kokeilun jälkeen katsotaan, perutaanko. Ja sitten tehdään johtopäätöksiä, oliko tämä hyvä vai ei.

Minä ymmärrän tämän huolen, ja kuten olen moneen kertaan sanonut, nämä huolet otetaan huomioon, kun valmistellaan sitä työnäytekokeilua. Se ei ole ilmaistyökokeilu, se on työnäytekokeilu, työn hakemisen uusi muoto. Sen, minkä muotoinen se sitten tulee olemaan, tämä vuosi näyttää. Sen jälkeen mennään eteenpäin ja katsotaan, tuleeko siitä oikeasti semmoinen vakava vaihtoehto työn hakemisena.

Mutta ei kannata pelotella ihmisiä ilmaistyöllä. Semmoista me emme ole tässä rakentamassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys valtion omistajaohjauksesta (Markus Mustajärvi vas)
Suullinen kysymys SKT 53/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Mustajärvi.

Keskustelu

16.28 **Markus Mustajärvi vas:** Arvoisa puhemies! Äskeisessä tiedotustilaisuudessa, pääministeri Sipilä, te lanseerasitte sloganin "Yhteiskuntavastuu perusarvoksi". Aiotteko te nyt ottaa itseänne niskasta kiinni, kun tähän asti omistajaohjauksesta ei ole ollut tietoa esimerkiksi Postissa, ei ainakaan työntekijöitten ja asiakkaitten kannalta, ja kun omistajamuutokset, joita nyt aiotaan tehdä, mahdollistavat juuri Postin pilkkomisen, minkä te aiemmin olette jyrkästi kieltäneet?

Toisena lupauksena te sanoitte, että jatkossa verot maksetaan siihen maahan, missä tulos tehdään. Kuinka te voitte taata tämän, että tämä toteutuu, kun sitä tulosta voidaan mitata monella tapaa ja arvioida esimerkiksi työntekijämäärien ja myyntiorganisaation suhteen?

16.29 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä äskeistä keskustelua kun kuuntelin, niin ei ole ihme, että Suomi on uudistamatta. Mitä me haemme tällä ilmaisulla "taseet töihin" ja tällä omistajaohjauspolitiikan muutoksella? Yllätys, yllätys kaikille teille ennakko-odotuksista huolimatta: "taseet töihin" ei minulle ole koko aikana tarkoittanut sitä, että valtion omistus pistetään lihoiksi ja budjetin tilkkeeksi, vaan me haemme aitoa arvonnousua, ja arvonnousua voidaan käyttää myöskin uuden luomiseen.

Mitä tulee yksittäisen yrityksen toimiin, niin esimerkiksi Postilla on hieno, upea henkilöstö, siellä on hyvä johto ja yrityksellä on paljon uusia mahdollisuuksia sillä, että heillä on yhteys meidän jokaisen kotiovelle. Tätä mahdollisuutta hyödyntämällä Posti pystyy kasvamaan ja kehittymään jatkossa ja suuntaamaan toimintaa myöskin kasvualueille, koska tämä perusliiketoiminta, kirjejakelu, supistuu noin 10 prosentin vuotuista vauhtia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.30 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Stubb, te sanoitte äskettäin, että tämä hallitus on harjoittanut historian kokoomuslaisinta politiikkaa. Ministeri Stubb, te olitte aivan oikeassa, ja yksinkertainen kysymys pääministerille: oletteko samaa mieltä? — No, se ei ole varsinainen kysymys. (Naurua)

Myyntilistalle joutuu muun muassa sellaisia yhtiöitä kuin Neste, Vapo, Kemijoki, niiden lisäksi, mitkä ovat jo ennestään Solidiumin alla täysin myyntivaltuuksin. Nämä yhtiöt ovat kaikki niitä yhtiöitä, joiden luomisessa keskustalla ja vasemmistolla oli vahva rooli. Voiko nyt tämän teidän hallituksenne todistetusti kokoomuslaisen politiikan kiteyttää niin, että minkä Kekkonen toi, sen Sipilä vei?

16.31 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mustajärvi, te tietenkin voitte irtaantua edellisen hallituksen toimista, koska ette ollut eduskuntaryhmän jäsenenä viime kaudella, kun viime kaudella lahdattiin valtion omistusta 3,3 miljardin euron edestä budjetin tilkkeeksi. (Välihuutoja)

Nyt tarkoituksena on käyttää valtion tasetta, yhtiöomistusta siihen, että saadaan arvoa nostettua ja käytettyä arvonnousua myöskin uuden luomiseen. Minä en usko siihen teidän tosiasiaanne, että vain Kekkonen tiesi, mitä uutta kannattaa valtion perustaa, vaan minä uskon, että tämä nykyinenkin sukupolvi voisi keksiä jotakin uutta. Ja uudesta esimerkkinä on se, että alustataloudessa meillä on paljon sellaisia mahdollisuuksia, joissa valtio voi olla uuden mahdollistajana, uuden yritystoiminnan mahdollistajana, ja samalla me saamme viimeinkin tietojärjestelmät kuntoon sote-alueilla tekemällä kunnollisen (Puhemies koputtaa) palveluväylän ja sen alla tarvittavan tiedon.

16.32 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, hiljakkoin julkistitte omia näkemyksiänne omistajapolitiikasta. Niihin täytyy huolella perehtyä, ja varmaan voidaan ensi viikon tiistaina palata yksityiskohtiin tarkemmin.

Haluaisin kuitenkin todeta, että me olemme valmistelleet Sinivalkoisen omistamisen ohjelman, johonka olette myöskin varmaan voinut etukäteen tutustua ja jossa korostetaan sitä, että kaikki ei voi olla kaupan ja että tarvitaan valtioenemmistöistä omistajuutta ja aktiivista omistajuutta. Me tarvitsemme sitä myös elinkeinorakenteen muuttamiseksi, mutta me tarvitsemme sitä myöskin sen takia, että tästä maasta ei tule tytäryhtiötalous, että myös valtio-omistajuus voi vaikuttaa siihen ja että ollaan aktiivisia niissä yhtiöissä, joissa ollaan mukana. Ja on strategisia intressejä Suomella ja valtiolla pitää hyvässä kunnossa ja vahvalla omistuksella eräitä yhtiöitä, jotka liittyvät turvallisuuteen, huoltovarmuuteen, energiatuotantoon ja niin poispäin. Tässä mielessä tähän teidän ehdotukseenne liittyvästä kehittämisyhtiöstä minun huoleni on nyt se, tuleeko siitä itse asiassa myyntiyhtiö eikä kehittämisyhtiö. Tässä pitää olla nyt (Puhemies koputtaa) tosi tarkka, että sitä käytetään oikealla tavalla.

Ja lopuksi kysyisin: miten suhtaudutte siihen meidän erääseen ehdotukseemme — joita on monia muitakin — (Puhemies koputtaa) siitä, että perustetaan tämmöinen erityisyhtiö, (Puhemies koputtaa) joka tukee pk-yritysten viennin edistämistä? (Puhemies koputtaa) Tämmöinen jalustayhtiö, joka antaa tukea... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Ihalainen, joudun valitettavasti toteamaan, että meillä ovat nämä aikarajat. Yritetään pysyä niissä. — Ja nyt pääministeri.

16.34 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuo, mitä aluksi totesitte, oli kyllä aika tarkkaan ja suoraan sieltä juuri julkistetusta ohjelmasta. Eli juuri näin: haluamme vahvistaa valtion omistajaroolia, mutta myöskin hyväksymme sen, että muutokseen tarvitaan rohkeutta ja muutosta ei tapahdu ilman, että jostakin myöskin luovutaan. Mutta jos jostakin luovutaan, niin sitä vapautunutta pääomaa voidaan käyttää uuden rakentamiseen.

Olen lukenut teidän julkistamanne ohjelman ja löydän sieltä kyllä yhtymäkohtia. Esimerkiksi tämä parlamentaarinen elin, jolla varmistetaan se, että tähän tulee pitkäjänteinen

sitoutuminen yli vaalikausien, oli myöskin hallituksen tavoitteena, ja sen sinne rakensimme.

Siitä, mistä esititte huolia koskien tuota kehitysyhtiöroolia: Siinä kehitysyhtiössä on tarkoitus kehittää yhtiön toimintaa. Se ei tarkoita (Puhemies koputtaa) sitä, että siellä välttämättä kaikki sen alla olevat yhtiöt myytäisiin, (Puhemies koputtaa) vaan siinä on mahdollisuus tehdä muitakin järjestelyjä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministeri vastasi liki samassa mitassa noin ajallisesti. Nyt vielä pyydän, että pysyisimme suurin piirtein siinä minuutissa, aika tarkastikin itse asiassa.

16.35 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omistussuhteisiin on perusteltua harkita muutoksia, jos näin kyetään paremmin tukemaan uusien alojen nousua ja vahvistamaan suomalaista osaamista. Tämän takia minä suhtaudun varovaisen myönteisesti hallituksen esityksiin, ehkä pois lukien tuon Postin omistusrajan pudottamisen ja kenties myöhemmän pörssiin listautumisen.

Olisin kysynyt samaa, mihin edustaja Ihalainen tässä viittasi tästä kehitysyhtiöstä. Koska nämä kaikki ovat nyt aika uusia, ryhmäkokouksen aikana tulleita tietoja, niin voisitteko vielä hieman avata sitä kehitysyhtiön merkitystä, logiikkaa ja ehkä juuri tätä yhtä huolta, mikä meistä kaikista nousee, että ei kai tässä vain olla myyntikuntoon valmistelemassa? (Puhemies koputtaa) Osittain jo vastasitte, mutta voitteko hieman jatkaa tästä asiasta? (Matti Vanhanen: Se oli teidän hallitus, joka myi!)

16.36 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan muistuttaa, että näitä omistusrajoja kun nyt esitetään eduskunnalle muutettavaksi, niin täällä on myöskin kaksi yhtiötä, joiden omistusrajaa ehdotetaan siirrettäväksi 0:sta 50:een. Eli haluamme antaa tällä selkeän viestin, että haluamme pitää jatkossakin siirtoverkot, olivatpa ne sitten sähkönsiirtoverkkoja tai kaasunsiirtoverkkoja, valtion omistuksessa ja erityistehtävänä.

Mitä tulee tähän kehitysyhtiöön, niin sen alla olevia yrityksiä kehitetään ja niille jokaiselle laaditaan erikseen kehittämisen suunnitelma. Se ei tarkoita välttämättä sitä, että omistusta myytäisiin. Kehittyminen omistusrakenteessa voi tapahtua myöskin sitä kautta, että kaksi yhtiötä menee yhteen, ja se toinen voi tulla ulkopuolelta. Me haemme nyt vauhtia tähän yhtiöiden kehittämiseen, ja siinä tämä tehty kehitysyhtiömalli on nyt työkaluna. Siinä on myöskin mahdollisuus vapauttaa pääomia ja käyttää niitä pääomia olemassa olevien yhtiöiden (Puhemies koputtaa) jatkokehitykseen.

16.37 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt tuntuu kyllä siltä, että suomalainen omistajuus on hyvissä ja vakaissa käsissä. Uudistumiskyky on tärkein asia tässä omistajaohjauksessa, mutta toki kansalaisia on huolestuttanut moni muukin asia valtionyhtiöissämme — se, maksetaanko tulos siihen maahan, missä se on syntynyt. Ja jotenkin kansalaisia myös risoo se, että pomoilla tuntuu välillä olevan ahneutta aika lailla liiaksi. Onko näihin asioihin tulossa muutosta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Minä totean tässä yhteydessä, että tähän teemaan palataan ensi viikolla erillisen pääministerin ilmoituksen perusteella. Otam-

me nyt vielä pari kolme puheenvuoroa. Kaikkea sitä, mitä ensi viikolla käsitellään, ei ole tarkoitus varmaan tänä päivänä tässä käsitellä. — Mutta nyt pääministeri, olkaa hyvä.

16.38 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä yhteydessä annamme myöskin vahvan viestin siitä, että yritysten — niin valtionyhtiöiden kuin muidenkin — pitää kantaa yhteiskuntavastuuta. Yhteiskuntavastuun kantaminen lähtee siitä, että ymmärrämme sen yhteyden, että yritys pärjää sitä paremmin, mitä paremmin ympäröivä yhteiskunta pärjää. Se vaatii myöskin sitä, että noudatetaan periaatetta, että verot maksetaan siihen maahan, missä tulos syntyy, ja että esimerkiksi veroparatiisien kautta ei minimoida verotusta.

Mitä tulee palkitsemiseen, haluamme antaa myöskin tässä yhteydessä selkeän viestin siitä, että irtisanomistilanteissa haluamme pienentää johdon irtisanomiskorvauksia puolella, mikä on hyvin vahva viesti markkinoille siitä, että valtionyhtiöt näyttävät tässä esimerkkiä siitä, että tämä on väärä paikka palkita. (Eero Heinäluoma: Tähän voi yhtyä!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä edustaja Lehdelle puheenvuoron. Sitten puheenvuoro ensimmäiselle kysyjälle.

16.39 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministerin esittämä strategia mielestäni on ihan oikea, mutta taktisesti ehkä ei ole sen aika, sen takia, että korkomarkkinat suosivat lainanottajaa. Suomen valtio saa edelleenkin kymmenvuotista lainaa todennäköisesti alle prosentin korolla. Pitkässä juoksussa uuden teollisen ja yritystoiminnan käynnistäminen esimerkiksi Tekesin kehittämien ajatusten pohjalta voisi olla kansantaloudellisesti kaikista tuottavinta. Mutta kehys: Onko se este, ettemme voi ottaa investointeihin lainaa? Käsittelevätkö Euroopan neuvosto ja säännöt aina kaiken lainan kulutusluottona eivätkä ota huomioon sitä, että investointi on myös omaisuutta? (Vasemmalta: Hyvä puheenvuoro!)

16.40 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että korot ovat nyt alhaalla ja tätä työkaluakin pitäisi tehokkaasti käyttää. Esimerkiksi Solidiumissahan tätä pystytään käyttämään, Solidiumin pääomittamisessa, ja tämä on yksi mahdollisuus siellä.

Tässä tulee nyt yksi työkalu lisää olemassa olevaan yhtiökantaan, ja erittäin poikkeuksellisesti, erikseen harkiten pystymme menemään sitten sellaiseen uuteen, joka mahdollistaa uutta yritystoimintaa, esimerkkinä tämä moneen kertaan mainitsemani alustatalous, ja minusta siinä valtio voi toimia myöskin mahdollistajana, ja sitten käytetään näitä muita työkaluja. Esimerkiksi Finnveran valtuuksiahan me olemme merkittävästi lisänneet. Finnveralla on myöskin tämmöinen välirahoitustyökalu, ja muutamilla yksityisillä toimijoilla on myöskin EU-rahoituksen kautta näitä työkaluja käytössä.

Mutta kehyssäännöt meillä ovat tiukat, ja siellä ei paljon (Puhemies koputtaa) pelivaraa ole.

16.41 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katsotaan tätä teidän esittämäänne organisaatiorakennetta Solidiumiin, jossa siis kaikki yhtiöt ovat ennestään jo täysin myyntivaltuuksin, ja sitten katsotaan tätä kehitysyhtiötä, jossa on liuta muita yrityksiä. Te sanoitte äsken, että kehittäminen ei välttämättä tarkoita myymistä.

Mutta jos ajatellaan, että myydään: Te perustelette myymistä sillä, että se tuottaa jotain uutta lisäarvoa. Entäpä jos tämä sijoitus epäonnistuu? Mihin tilanteeseen sitten joudutaan? Esimerkiksi Solidiumin alla viime tilikauden mukaan osinkotuotto oli liki 300 miljoonaa euroa. Aikaisempina vuosina se on ollut vielä enemmän. Jos edes osa näistä tuotoista menetetään epäonnistuneen sijoitustoiminnan, uuden luomisen vuoksi, millä te paikkaatte sen aukon valtion kassaan?

16.42 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisiko vastaus tuohon, että "no, ei tehdä mitään (Markus Mustajärvi: No, aika huono vastaus!) ja eletään tässä tilanteessa, jossa valtiontalous on 5—6 miljardia alijäämäinen".

Kyllä meidän pitää myöskin olla rohkeita ja tehdä valtion omistuksella sellaisia liikkeitä, joilla mahdollistetaan uutta liiketoimintaa. Tämä esimerkkinä käyttämäni terveydenhuollon tietojärjestelmän palveluväylä ja siihen liittyvä tieto on esimerkki siitä, että meidän pitää tehdä se joka tapauksessa. Se mahdollistaa uutta yritystoimintaa sen ympärille, ja se on myöskin keskeisessä roolissa siinä, kun katsotaan tämän suuren uudistuksen kustannusvaikutuksia ja kestävyysvajeen taklaamista, eli on 3 miljoonan säästötavoite pitkässä juoksussa verrattuna kestävyysvaje-uraan. Se on merkittävässä roolissa myöskin siinä.

Kun ollaan yritystoiminnassa, niin myöskin valtion omistuksessa riskit ovat toteutuneet, mutta pääsääntöisesti valtion omistus tuottaa jatkuvasti tulovirtaa valtion budjettiin, (Puhemies koputtaa) ja se tulee jatkumaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta (Jyrki Kasvi vihr)

Suullinen kysymys SKT 54/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Kasvi.

Keskustelu

16.43 **Jyrki Kasvi vihr:** Arvoisa puhemies! Hallitusta on moitittu naisten työmarkkina-aseman heikentämisestä ja esitystensä sukupuolivaikutusten arvioinnin laiminlyömisestä. Siksi hallituksen uusi tasa-arvo-ohjelma onkin erittäin tervetullut. Ohjelma sisältää hyviä tavoitteita ja keinoja, joita myös me vihreät voimme kannattaa. Tällä ohjelmalla hallitus sitoutuu muun muassa arvioimaan oman toimintansa sukupuolivaikutuksia, myös budjettien osalta. Ohjelmassa on myös tervetulleita uusia avauksia, kuten miesten terveyden ja isien vanhemmuuden tukeminen. Tasa-arvo palvelee kaikkia, se ei ole keneltäkään pois.

Valitettavasti ohjelmassa esitetyt keinot eivät ole yhtä rohkeita, esimerkiksi perhevapaisiin ei esitetä isien vanhemmuutta ja äitien työllisyyttä edistäviä muutoksia. Kysynkin: miksei tasa-arvo-ohjelmassa ole rakenteellisia uudistuksia, esimerkiksi perhevapaiden käytön tasa-arvoisen jakautumisen edistämiseksi?

16.45 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen tasa-arvo-ohjelma on rakennettu hallituksen strategisen halli-

tusohjelman rakenteen mukaisesti. Ensinnäkin ovat pitkän aikavälin tavoitteet, vaalikauden tavoitteet ja sitten 30 konkreettista toimenpide-esitystä siitä, miten tällä vaalikaudella hallitus omilla toimillaan edistää niin miesten ja naisten välistä tasa-arvoa kuin ylipäätänsä yhdenvertaisuutta tässä yhteiskunnassa.

No, sitten tullaan asiaan, joka on realismia: Tänne on kirjoitettu näkyviin ne konkreettiset toimet, joihin 1) ministeriöt ovat sitoutuneet ja jotka 2) ovat toteutettavissa sen euroresurssin puitteissa, joka meillä käytössä on. Perhevapaiden osalta on edellytyksiä lisätä esimerkiksi perheiden valinnanvapautta, mutta esimerkiksi isien osuuden merkittävä lisääminen vanhempainvapaaosuudessa tarkoittaisi euromääräisesti sellaista summaa, että me emme ole siksi sitä tähän ohjelmaan kirjoittaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.46 **Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on tasa-arvon edelläkävijöitä maailmassa, mutta on meilläkin omat ongelmamme. Ehkä hävettävin niistä on naisiin kohdistuva väkivalta, josta Suomi on saanut moitteita sekä YK:n ihmisoikeusneuvostolta että Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetulta. Tasa-arvo-ohjelman ainoa taloudellinen panostus on 2 miljoonan euron lisäys turvakotien rahoitukseen. Se on toki tervetullut, mutta viime vuosina on suljettu niin paljon turvakotipaikkoja, että 2 miljoonaa on vain ensiapua. Lähisuhdeväkivalta on Suomessa edelleen tabu, josta on vaikea keskustella avoimesti. Apua tarvitsevat sekä uhrit että tekijät, sukupuolesta riippumatta. Kansallisten uhritutkimusten mukaan naisista 17 ja miehistä 16 prosenttia on kokenut parisuhteessaan fyysistä väkivaltaa tai sillä uhkailua. Kysynkin, miten hallitus turvaa 2 miljoonalla turvakotipalveluiden saatavuuden kaikille perheväkivallan uhreille sekä tukipalvelut väkivaltaisuutensa kanssa kamppaileville puolisoille sukupuolesta riippumatta.

16.47 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on sitoutunut niin sanotun Istanbulin sopimuksen toimeenpanoon meillä, ja se tarkoittaa konkreettisesti ensi- ja turvakotipaikkojen määrää, jossa me olemme merkittävästi takamatkalla, se on myönnettävä. Mutta hallitus on sitoutunut 2 miljoonaan euroon omissa kehyksissään, hallitusohjelmasta lähtien 2 miljoonaa euroa joka vuosi. Tällä resurssilisäyksellä, joka siis on vaalikauden viimeisenä vuonna 8 miljoonaa euroa nykytasoon nähden, ei tulla saavuttamaan vielä ihan täyttä määrää turvakotipaikkoja tämän vaalikauden aikana, mutta suunta on selkeä ja oikea. Toisekseen tärkeää on myös saada palveluja niille henkilöille, jotka niitä tarvitsevat lähisuhdeväkivaltaan liittyen, jotta se oma jaksaminen ja se oman elämäntilanteen ylläpitäminen mahdollistuvat niin hyvin kuin mahdollista. (Puhemies koputtaa) Eli tämä palvelupuoli on myös otettava tässä huomioon, (Puhemies koputtaa) ei pelkästään laskettava näitä turvakotipaikkoja.

16.48 **Mikaela Nylander r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasa-arvo-ohjelmasta tuntuu unohtuneen yksi tärkeä teema, ihmiskauppa. Koko paperissa ei mainita sanallakaan tätä ongelmaa, joka on alati kasvava. Ihmiskaupan torjunta vaatii määrätietoisia toimenpiteitä. Nyt hallituksella oli mahdollisuus osoittaa, edes yhdellä lauseella, että se on huolestunut ihmiskaupasta. Sellaista lausetta ei ollut. Samaan aikaan hallitus uudistaa ulkomaalaislakia niin, että ihmiskaupan uhreja on entistä vaikeampi tunnistaa.

Talman! Människohandel är ett växande problem. Ändå nämns hela problemet inte i jämställdhetsprogrammet. Varför? Och till vilka åtgärder kommer regeringen att skrida för att minska på människohandeln?

Kysynkin hallitukselta: miksi ihmiskauppa ei ole mukana tasa-arvo-ohjelmassa, ja mihin konkreettisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä ihmiskaupan torjumiseksi?

16.49 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On monta muutakin lausetta, jotka täältä puuttuvat, (Mikaela Nylander: Sääli!) syystä tai toisesta, mutta väittämä siitä, että hallitus ei olisi huolissaan tilanteesta, joka on elävää elämää, josta pitää voida puhua: Meillä on ihmisiä, jotka ovat ihmiskaupan uhreja. Tämä tasa-arvo-ohjelma pitää sisällään myös hallituksen esityksiä, ja erityisesti herkissä asioissa se pitää ottaa vieläkin vakavammin, koko lainsäädäntökokonaisuuden osalta. Tämän lainsäädännön osalta, johon edustaja viittasi ja joka valmistelussa on, tässä vaiheessa sana sanasta siitä, että se on otettava huomioon, ja olennaistahan on se, että ryhdytään toimenpiteisiin.

16.50 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys oli erittäin tärkeä, ja kiitän puhemiestä, että saan tähän ihan lyhyesti vastata.

Ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja heidän asemansa tunnistaminen ja tiedostaminen on äärettömän tärkeää, ja nyt hallituksessa on erittäin tärkeätä — kun tehdään näitä erityyppisiä, muun muassa turvapaikanhakijoiden tilannetta parantavia tekijöitä ja asioita ja kehitetään näitä erilaisia ohjelmia eteenpäin, liittyvätpä ne kotoutumiseen, liittyvätpä ne erityyppisiin prosesseihin — että me teemme yhteistyötä tiiviisti muun muassa eri järjestöjen kanssa, joilla on sitä osaamista ja tietotaitoa siitä, mutta myöskin lisätään sitä osaamista muun muassa sosiaalityön puolelle, että siellä on rohkeutta ottaa nämä asiat esiin ja myöskin tiedostetaan ja nähdään ne ehkä piilossa olevat asiat, joista nämä ihmiset eivät pysty puhumaan, (Puhemies koputtaa) ja osataan heihin kohdentaa näitä oikeita palveluja.

16.51 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tasa-arvo-ohjelma on kokoelma hyviä aikeita. Mutta valitettavasti, kun iso kuva puuttuu, silloin puuttuu kyllä kaikki, ja nyt on kyse työmarkkinoitten tasa-arvosta. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta lepää korkean työllisyysasteen varassa, ja siihen tarvitaan, arvoisa hallitus, niin naisten kuin miestenkin työ. Nyt teidän toimenpiteenne eivät kyllä luvalla sanoen edistä naisten, etenkään nuorten naisten, työssäkäyntiä. Ensinnä te olette rajanneet lasten päivähoito-oikeutta, olette romuttaneet subjektiivisen päivähoito-oikeuden. Nyt te olette nostamassa päivähoitomaksuja tavalla, joka johtaa siihen, että monessa perheessä todella joudutaan valitsemaan, onko varaa laittaa lasta päivähoitoon. Minä haluan kysyä teiltä, arvoisa hallitus: Miten te näette työllisyysasteen sukupuolten näkökulmasta? Miten te aiotte edistää nuorten naisten työllisyysastetta?

16.52 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vakavalla asialla kun ollaan, niin ei ehkä pitäisi seuraavaa sanoa, mutta sanon kuitenkin. Tämä kyselytunti alkoi sillä, että edustajatoverinne aloitti, että Suomella on suunta, johon ollaan maata viemässä. Nyt te aloititte oman kysymyksenne: kun iso kuva

puuttuu, niin sitten tapahtuu niin, näin ja noin. Jos esimerkiksi lukee tämän hallituksen tasa-arvo-ohjelman, niin tähän on muuten kirjoitettu iso kuva. Se on tässä. Niillä resursseilla, voimavaroilla, osaamisella, mitä tällä hallituksella on, me pyrimme viemään tasa-arvoa naisten ja miesten välillä tässä maassa eteenpäin.

Toisekseen pidän erittäin arvokkaana sitä, että osana tätä tasa-arvo-ohjelmaa on työmarkkinajärjestöjen samapalkkaisuusohjelma, jossa on hyvin hyvin konkreettisia toimenpiteitä tälle vaalikaudelle ja jossa työmarkkinajärjestöt ovat sitoutuneet siihen, että yhdenvertaisuus työmarkkinoilla voi nykyistä paremmin toteutua. Naisen euro (Puhemies koputtaa) voi olla jatkossa myös sama kuin miehen euro.

16.53 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Äitienpäivän aikaan hallituksen piiristä heräteltiin keskustelua perhevapaiden tasaisesta jakaumasta, ja on sinänsä hyvä, että isiä kannustetaan käyttämään perhevapaita. Mutta on huomattava, että pakkokiintiöt esimerkiksi kotihoidon tuen osalta merkitsisivät sitä, että perheiden valinnanvapautta kavennettaisiin ja niin äitien kuin isienkin itsensä toivomaa oikeutta ja mahdollisuutta pitkään perhevapaaseen kavennettaisiin ja heikennettäisiin. Viime vaalikaudella kristillisdemokraattien yhden ministerin ryhmä pystyi torjumaan kotihoidon tukeen aiotut heikennykset. Nyt sitten varmistaisin hallitukselta, lupaatteko säilyttää tämän nykyisen hyvän, perheiden valinnanvapautta tukevan kotihoidon tukijärjestelmän, joka mahdollistaa lapselle oikeuden hoitoon omassa kodissa kolmen vuoden ikään saakka.

16.54 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Räsänen, teillä on kokemus ministeriajalta, ja te hyvin henkilökohtaisestikin varmaan tiedätte, että ihan kaikkea sitä, mitä ministeriössä tapahtuu, ei välttämättä ole nyt ministerin tiedossa. Mutta tämän asian tiedän. Sosiaali- ja terveysministeriössä ei olla valmistelemassa muutoksia nykyiseen kotihoidon tukijärjestelmään.

16.55 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuo hallituksen tasa-arvo-ohjelma oli erittäin odotettu, ja kyllähän siellä on pitkä lista paitsi isoja teemoja myös erittäin konkreettisia toimenpiteitä: lähisuhdeväkivallasta, työelämän tasa-arvokysymyksistä, tasa-arvosta koulumaailmassa ja urheilumaailmassa sekä miesten ja poikien terveyden edistämiseksi. Kun täällä tuli jo aikaisemmin esiin tämä työelämän tasa-arvokysymys, niin kyllähän nyt ensimmäistä kertaa myös tänne tasa-arvo-ohjelmaan on kirjoitettu tavoite siitä työnantajalle korvattavasta 2 500 euron palkkiosta. Missä vaiheessa se tulee voimaan?

Sitten olisin halunnut kysyä vielä tarkemmin tuohon ohjelmaan kirjatusta palkkatasa-arvo-ohjelmasta sukupuolten välillä, joka nyt laitetaan tänä vuonna alulle, kolmivuotinen ohjelma. Minkälaisia konkreettisia toimenpiteitä siihen ohjelmaan on suunniteltu?

16.56 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tämä 2 500 euron korvaus on valmistelussa, ja toivomme, että mahdollisimman pikaisesti totta kai nyt saamme sen sitten myöskin sieltä ministeriöstä eteenpäin. Näiden perhevapaiden kehittäminen tietenkin kokonaisuudessaan on ihan äärimmäisen tärkeää, että löydämme niihin erityyppisiä vaihtoehtoja, jotka sopivat sitten perheille mahdollisimman hyvin, ja että ne nimenomaan lisäävät sitä oikeudenmukaisuutta mutta myöskin että uskotaan ja luotetaan siihen, että perheet itse myöskin tietävät, mikä on kullekin

perheelle kaikista paras vaihtoehto. Tähän nyt sitten ministeri Rehula jo viittasikin, että tähän kotihoidon tukeen muun muassa ei ole tulossa ministeriöstä nyt minkäänlaisia uusia avauksia.

16.57 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle tämä hallituksen kauan odotettu tasa-arvo-ohjelma oli valtava pettymys. Hallituksen kärkihankkeena pitäisi olla työllistäminen. Naiset halutaan kuitenkin ilmeisesti pitää kotona. Kuten tiedämme, kotihoidon tuesta naiset käyttävät yli 90 prosenttia. Samaan aikaan hallitus romuttaa päivähoitoa. Myös omaishoitajista 70 prosenttia on naisia. Nämä tauot työelämässä pienentävät naisten palkkoja ja eläkkeitä ja vaikeuttavat naisten työllistymistä. Tasa-arvo-ohjelmassa tähän ongelmaan ei esitetä lainsäädännöllisiä toimia. Kysynkin teiltä, arvoisa tasa-arvoministeri: aikooko hallitus tehdä jotain työn ja perheen yhteensovittamisen helpottamiseksi?

16.58 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloititte sillä, että tasa-arvo-ohjelma oli pettymys, ja sitten jatkoitte listalla toimenpiteistä, jotka ovat toki, kun ne ovat säästöpäätöksiä, hankalia ja vaikeita ja kohdistuvat johonkin, ja että on parantamisen varaa siinä, että sukupuolivaikutusten arviointi tehtäisiin nykyistä paremmin. Näiltä osin hallitus on sitoutunut tässä ohjelmassaan toimimaan kärkihankkeittensa osalta, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen osalta, kun se saadaan siihen asentoon, että pykälät ovat niin valmiita, että vaikutusarviointia päästään tekemään.

Toisaalta mitä tulee lainsäädäntöön, jota tämän vaalikauden aikana työn ja perheen yhteensovittamisen osalta kyetään valmistelemaan, niin tulee aika, jolloin niistäkin asioista kerrotaan.

16.59 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakia lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta ollaan hallitusohjelman mukaisesti uudistamassa. Hallitusohjelmassa sanotaan, että avioerojen ja avoerojen yhteydessä turvataan lasten oikeus sekä äitiin että isään. Arvoisa ministeri, missä vaiheessa tämä uudistustyö on, ja miten etävanhempien epätasa-arvoista tilannetta aiotaan parantaa?

16.59 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tosiaankin valmistelussa tuolla oikeusministeriössä, ja uudistustarpeet arvioidaan kesään 2016 mennessä. Siellä on tietysti tarkasteltavia asioita, tätä vuoroasumista koskevaa sääntelyä muun muassa, lapsen kuulemista koskevaa sääntelyä. Tämä valmistelu tehdään työryhmätyönä 2016—2017, minkä jälkeen se on sitten valmis tulemaan tänne, eli se on prosessissa ja tulee tänne, kuten on luvattu. Tämä on varmaan se aikataulu, 2016—2017, sen jälkeen se tulee eduskuntaan. Asia on etenemässä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamiseksi
Lakialoite LA 21/2016 vp Tytti Tuppurainen sd

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.00 **Tytti Tuppurainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käsittelyssä lakialoitteeni laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamiseksi, jossa on kysymys kotitalousvähennyksen kehittämisestä. Voimassa olevan tuloverolain asianomaisen pykälän perusteella verovelvollinen voi vähentää kotitalouden siivous- ja hoivapalveluista sekä käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa kunnossapidosta tai perusparannustöistä aiheutuneita kustannuksia. Tämän kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on tällä hetkellä 2 400 euroa vuodessa. Verohallinnon vuotta 2014 kuvaavien tilastojen perusteella kotitalousvähennystä käytti noin 383 000 henkilöä ja vähennysten kokonaismäärä oli 364 miljoonaa euroa. Keskimääräinen kotitalousvähennys oli näin ollen noin 950 euroa vuodessa.

Asuntojen kunnossapidosta tai perusparannustyöstä aiheutuneiden kustannusten osuus kotitalousvähennyksestä on koko vähennysjärjestelmän voimassa ollessa ollut huomattavan suuri. Tätä niin sanotun remonttivähennyksen käyttöä on monesta syystä perusteltua pitää myönteisenä seikkana. Tärkeä remonttivähennyksen käyttöä tukeva näkökohta on sen vaikutus kansallisvarallisuuteen: asuinrakennukset ovat suurin yksittäinen erä kansallisvarallisuudessamme. Vaikkakin päävastuu asuntovarallisuuden ylläpidosta kuuluu tietenkin omistajille, on verotuki yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Monet asunnonomistajat lykkäävät tarpeellisia kunnostustöitä aiheuttaen näin korjausvelkaa ja myöhemmin vain kasvavia kustannuksia. Remonttivähennys ei myöskään siirry merkittävässä määrin rakennusalan palkkoihin ja muihin kustannuksiin, sillä asuntojen peruskorjaus on kuitenkin vain pienehkö osa alan toiminnasta. Tuki menee siis sinne, minne kuuluukin.

Remonttivähennyksen käyttö jakautuu muuta kotitalousvähennystä tasaisemmin eri tuloluokkiin. Esimerkiksi siivouspalveluita ostavat useimmin hyvätuloisimmat kotitaloudet, mutta remontteja teetetään ulkoisella työllä oikeastaan kaikissa tuloluokissa. Vähennyksen kautta annettava tuki ei kuitenkaan mene tasaisesti asumismuotojen mukaan. Kotitaloudet, joiden hallitsemat omistusasunnot ovat omakotitaloissa, voivat käyttää kotitalousvähennyksen täysimääräisesti. Sitä vastoin ne asuntonsa omistavat kotitaloudet, jotka asuvat asunto-osakeyhtiössä, voivat käyttää vähennystä vain siltä osin kuin on kyse asuntojen niin sanotuista sisäremonteista. Asunto-osakeyhtiöiden asuinrakennuksiin tekemät perusparannus- ja kunnostustyöt jäävät näin ollen vähennyksen ulkopuolelle. Erottelu vaikuttaa erityisen sattumanvaraiselta, kun otetaan huomioon vähennyksen käyttömahdollisuus vapaa-ajan asunnossa. Mökkiremonttiin tukea saa, mutta oman asuintalon kunnossapitoon ei.

Näinpä siis tuloveron asianomaista pykälää tulisi muuttaa siten, että myös asunto-osakeyhtiön perusparannuskustannuksia voitaisiin helpottaa ulottamalla tuki myös asunto-osakeyhtiökustannuksiin. Tämän lain olisi syytä astua voimaan mahdollisimman pian, jo mielellään kuluvan kalenterivuoden aikana. Tätä erinomaista asiaa on pitänyt esillä jo

edustaja Pia Viitanen toimiessaan asuntoministerinä. Tuo asia ei tuolloin edennyt juuri tässä kuvaamassani muodossa, eteni kuitenkin, mutta nyt tämä olisi varmaankin aika saattaa tuloverolakiin näillä edellä kuvaamillani perusteluilla.

17.04 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Tuppuraisen lakialoitteeseen sisältyy vahva oikeudenmukaisuuslataus, ja tämä asia on ollut vuosien varrella monta kertaa esillä myöskin eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa. Se ei kuitenkaan ole oikeastaan edes selvitysasteelle kunnolla koskaan edennyt, ja syynä lienee aika paljon myöskin se, että tällä olisi fiskaalisesti aika isot kustannukset. Tämän on aina selitetty kaatuvan siihen muodolliseen seikkaan, että pitäisi tehdä sitten yhtiöjärjestykseen muutos, että joku kustannus on suoraan osakkaiden vastuulla eikä asunto-osakeyhtiön vastuulla, ja silloin kotitalousvähennys olisi mahdollinen.

Toivon tälle edustaja Tuppuraisen lakialoitteelle mahdollisimman hyvää menestystä valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä.

17.05 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä aloitteessa esitetty idea siitä, että kotitalousvähennys ulottuisi myös kerrostaloihin ja kerrostaloasujiin näissä peruskorjausasioissa, on mielestäni erittäin hyvä ja sen arvoinen, että sitä edistetään, puhemies.

Kuten edustaja Tuppurainen tuossa mainitsi, viime kaudellahan siitä julkisesti aloin keskustella, mutta silloin meillä korvaavana toimena, kun ei tähän menty, tuli peruskorjauksien edistäminen Valtion asuntorahasto ARAn kautta, jolloin suhdanneluonteisesti 155 miljoonaa pistettiin mielestäni oikein esimerkiksi kerrostalojen peruskorjauksiin lähiöissä. Me tiedämme, että meillä on tässä kansallisomaisuudessamme valtava korjausvelka, ja siksi tämä on viisasta ja järkevää sekä suhdannetilanteen vuoksi että myös inhimillisesti. Koti ja asuminen, kunnossa oleva koti, ovat tärkeitä asioita, ja siksi niitä kannattaa edistää.

Tiedän, että tästä on ollut jo vuosia puheita. Tiedän, että usein on sanottu, että tämä on niin vaikea malli, mikä pitäisi luoda, että tämä olisi mahdollinen. Tiedän myös samaan aikaan, että esimerkiksi Kiinteistöliitolla on tästä tehtyjä laskelmia ja aivan selkeitä toteutettavissa olevia malleja myös. Siksi toivon, että nyt tästä voitaisiin ottaa koppia ja selvittää tämä mahdollisuus ja viedä tätä eteenpäin, koska tämä aika jos mikä olisi hyvä käyttää myös peruskorjaamisen tukemiseen, tämän korjausvelan, valtavan korjausvelan, umpeenkuromiseen. Ja erityisesti kun puhumme toivottavasti vielä nytkin siitä lähiöiden kehittämisestä, niin myös tämä olisi hyvin tärkeää. Tietenkin on niin, että myös oikeudenmukaisuusseikat puoltaisivat tätä. Jos asut pientalossa, hyvä niin, voit silloin käyttää tätä kotitalousvähennystä, mutta jos asut kerrostalossa, niin käytännössä isoihin peruskorjauksiin ei pysty käyttämään vastaavalla tavalla kotitalousvähennystä. Siksi esimerkiksi jatkumona sille, että viime kaudella tuimme (Puhemies koputtaa) suhdanneluonteisesti ARAn kautta peruskorjausta, voisi olla hyvin perusteltua viedä sitten tätä mallia eteenpäin.

17.08 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan jatkan siitä, mihin edellinen puhuja jäi.

Varmasti suhdannepoliittisesti olisi oikein hyvä, jos me saisimme myös sitten asunto-osakeyhtiöissä niitä välttämättömiä korjaustoimenpiteitä liikkeelle. Aloite on vakava ja erittäin hyvin laadittu, ja siitä kiitoksia sen allekirjoittajalle.

Valtaosa suomalaisista asuu erilaisissa asunto-osakeyhtiöissä, ja tämä on sillä tavalla iso ja merkittävä seikka, koskettaa monia kansalaisia. Monessa yhtiössä, kun ajatellaan, mil-

loin meillä on rakennettu merkittävä määrä asuntotuotantoa, on isot remontit, isot perusparannukset edessä. Monessa taloyhtiössä asuu hyvinkin iäkkäitä ihmisiä, ja tämä voisi olla yksi tapa, mitenkä heidän tilannettaan voisi helpottaa. Siellä asunto-osakeyhtiössä voi olla iso remontti, joka iäkkään ihmisen oman varallisuuden ja kansallisvarallisuuden kannalta olisi tarpeellinen, ja se voi tuntua jopa liian pelottavalta. Kotitalousvähennys on ollut sellainen suomalainen menestystarina. Sillä on kyllä varmasti harmaata taloutta vähennetty paljon enemmän kuin yhdelläkään Verohallinnon kuittitarkastajalla.

Mutta oikeastaan ajatteluni liikkui vähän samaan suuntaan kuin edustaja Kivirannalla, että mikähän tämän fiskaalinen vaikutus valtiontalouteen olisi. Se olisi mielenkiintoista kuulla, että minkälainen hintalappu tälle keskeiselle, mielenkiintoiselle uudistukselle olisi.

17.09 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Tuppuraisen lakialoite on tervetullut, sillä eriarvoisuus omakoti-, kerros- ja rivitaloasujien välillä on valitettavasti tosiasia, liittyen tähän kotitalousvähennykseen ja sen käytön ehtoihin. Tietysti tiukassa taloustilanteessa pitää olla tarkkana sen suhteen, millä tavalla ja kuinka paljon tällaisia verovähennyksiä, jotka kuitenkin suuntautuvat sinne yhteiskunnan keskiluokkaan ja varakkaampaan väestöön, sinne laitetaan. Mutta toisaalta, jos voidaan tietää, että tällä saataisiin liikkeelle tarpeellisia remontteja ja sitä kautta luotua uutta työtä ja kasvua ja saataisiin tehtyä nämä tarpeelliset remontit, niin sillä olisi sitten toisaalta positiivisia talousvaikutuksia. Ja toisaalta, jos harmaata taloutta pystyttäisiin tällä kitkemään, niin se olisi myös erittäin positiivista.

Ongelmanahan on se, että kerros- ja rivitaloasujat eivät tällä hetkellä saa useimpiin remontteihin kotitalousvähennystä lainkaan. Erityisesti kaikista tarpeellisimmat remontit ovat ne perusparannukset, joihin ei kotitalousvähennystä saa, ja se voi valitettavasti aiheuttaa sen, että näitä remontteja tarpeettomasti lykätään ja sitä kautta meidän kansallisvarallisuus menee vielä huonompaan kuntoon.

Nyt olisi oikea aika tukea ja käynnistää kerrostaloyhtiöiden tarpeellisia remontteja. Tein itse viime vuonna hieman vastaavan lakialoitteen siitä, että kotitalousvähennys laajennettaisiin koskemaan kerros- ja rivitaloyhtiöiden energiatehokkuusremontteja. Sillä voitaisiin sitten tätä taloyhtiöissä olevaa suurta energiatehokkuuspotentiaalia saada käyttöön ja voitaisiin tällaisten hajautettujen energiatehokkuus- ja energiantuotantoratkaisujen rakentamista rivi- ja kerrostaloyhtiöihin tukea.

17.11 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä edustajakollega Tuppuraisen lakialoite esittää todellakin sitä, että kotitalousvähennystä voisi käyttää myös asunto-osakeyhtiön kustannuksiin, niihin tärkeisiin perusparannus- ja kunnossapitotöihin, jotka takaavat yleensä rakennukselle lisää terveitä vuosia ja säilyttävät tai lisäävät myös tietysti asunnon arvoa. Ajatus kotitalousvähennyksen laajentamisesta edustajakollegan osoittamalla tavalla olisi varmasti tervetullut, mutta tuo mieleen myös muutamia kysymyksiä, jotka ovat lähinnä tulleet esiin kansalaisten yhteydenotoissa, kun kotitalousvähennyksestä on keskusteltu.

Ensinnäkin omistusasumista tuetaan jo tällä hetkellä eri tavoin samalla, kun meillä on osalla alueistamme huutava pula edullisista vuokra-asunnoista. Toisekseen, saisiko tämä muutos tekemään sellaisia remontteja asunto-osakeyhtiöissä, joita nyt on jostain syystä siirretty, ja kuinka paljon? Sitten mitä tulee tähän olemassa olevaan tilanteeseen, jos mietti esimerkiksi siivouspalveluita, niihin kotitalousvähennystä käyttävät lähinnä hyvätuloi-

simmat taloudet. Koen, että mahdollisiin asunto-osakeyhtiöremontteihin osallistuvat tasa-arvoisemmin myös pienituloisimmat ja keskituloisimmat taloudet.

Sitten vielä yksi tärkeä palaute, joka on tullut kentältä: Jos ja kun toivottavasti kotitalousvähennystä ollaan valmiita jatkossa eri hallituksissa ja myös tässä olemassa olevassa hallituksessa kehittämään, niin tähän kotitalousvähennykseen liittyy myös tasa-arvoisuusongelma. Meillä on paljon yksin eläviä ihmisiä, osa omasta tahdosta, osa ei. Jos taloudessa asuu yksin, kotitalousvähennystä on mahdollisuus saada puolet siitä, mitä pariskunnat voivat saada.

Kaiken kaikkiaan tämän aloitteen tahtotila on vahvasti selvittämisen arvoinen, ja tämä on myös sentyyppinen aloite, että tässä ei varmasti ole minkäännäköisiä oppositio—hallitus-rintamia, vaan on kansalaisten etu, että päästään oikeudenmukaisiin käytäntöihin.

17.13 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Todella kotitalousvähennyksen tarkoituksena on edistää työllisyyttä ja helpottaa ihmisten arkea ja myöskin hillitä harmaata taloutta. Mitä tulee muihin kiinteistöihin, rivitaloihin ja kerrostaloihin, niin ARA tässä vielä muutama vuosi sitten tuki kuntoarvioita 50 prosenttia. Nyt se on lopetettu, ja näitä arvioita ei juuri tehdä. Toinen seikka on, että jos me haluamme täsmälleen kohdistaa valtion tukea kerrostaloremontteihin, meillä on käytettävissä myöskin korjausavustukset. Tässähän varmaan olisi paikallaan tehdä vähän laajempi selvitys siitä, mikä olisi tehokkain tapa edistää tasapainoisesti sekä omakotiasumisen että sitten rivi- ja kerrostalokotien korjausta.

17.14 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa puhemies! Kun meillä on käytössä tämä kotitalousvähennysjärjestelmä, niin sen muuttaminen entistä tasapuolisemmaksi, asumismuotojen pistäminen samalle viivalle, on ihan perusteltua ja harkinnan arvoista, niin kuin tässä kollegat ovat tukea antaneet. Ei oikein järkeenkäypää perustelua sille ole, että asunto-osakeyhtiön osakkaat olisivat eri viivalla kuin omakotiasujat.

Tässä on näitä ihan käytännön oikeudenmukaisuusnäkökulmia, jotka myöskin nousivat keskustelussa esiin: taloyhtiöille hyvin hintava linjasaneeraus saattaa johtaa siihen, että kuukausieläke pienituloisella eläkkeensaajalla menee lähes kokonaan yhtiövastikkeeseen ja ihmiset kokevat, että he joutuvat muuttamaan omasta kodistaan — tai käytännössä jopa joutuvat muuttamaan omasta kodistaan. Kaikki ne toimet, jotka tähtäävät siihen, että nämä remonttien kustannukset jakautuvat oikeudenmukaisemmin, ovat perusteltuja, ja kiitän edustaja Viitasta siitä, mitä hän edellisellä kaudella ministerinä toimiessaan tämän asian hyväksi teki.

On selvää, että useita vaikutuksia on vielä arvioitava, ei vähiten näitä fiskaalivaikutuksia, jotka myöskin nousivat täällä esiin. Mutta toivon, että nämä näkökulmat asian jatkokäsittelyssä valtiovarainvaliokunnassa otetaan huomioon.

17.15 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Tuppuraisen lakialoitteessa on esitetty kotitalousvähennyksen käyttöalan laajentamista, ja kuten myös tässä lakialoitteessa on todettu, kotitalousvähennyksen vaikutus asuntovarallisuuden arvon säilyttämisessä on kieltämättä hyvin merkittävä, ja samalla se edesauttaa kotimaista työllisyyttä ja osaltaan vähentänee myös harmaan työvoiman käytön houkuttelevuutta.

Nämä ovat hyviä perusteluja sille, että kotitalousvähennyksen käyttöalan laajentamista voitaisiin, ja tulisikin, harkita avoimin mielin, ja sekä tässä lakialoitteessa että sen tiimoilta

käydyssä keskustelussa on jo esitetty monia varteenotettavia kehitysehdotuksia, mikä on hyvä asia.

Nykyäänhän kotitalousvähennys voidaan myöntää muun muassa henkilölle, joka teettää kunnossapito- tai perusparannustöitä omaan tai vanhempiensa tai isovanhempiensa käytössä olevaan asuntoon tai vapaa-ajan asuntoon, mutta asunto tai vapaa-ajan asunto ei saa kuitenkaan olla vain lasten tai lastenlasten käytössä. Eli vanhemmat tai isovanhemmat eivät saa kotitalousvähennystä lasten tai lastenlasten asuntoon teettämästään remontista. Kotitalousvähennys voidaan siis myöntää ylenevässä polvessa mutta ei alenevassa, ja voisikin olla loogista ja harkinnan arvoista, että kotitalousvähennys myönnettäisiin jatkossa myös lasten asuntoon teetetyistä remonteista.

17.17 **Pia Viitanen sd:** Niin, oikeastaan, herra puhemies, käytän nyt tilaisuutta hyväksi, koska tässä puhutaan niin tärkeästä aiheesta: siitä, miten me saamme tämän valtavan korjausvelan ihmisten kodeissa kurottua umpeen. Haluan myös muutaman sanan sanoa yleisemmin siitä, kuinka tärkeää on tässäkin mielessä lähiöiden kehittäminen.

Edustaja Olavi Ala-Nissilä aivan oikein tuossa omassa puheenvuorossaan puhui, että pitää selvittää, millä tavalla voimme parhaiten tukea tätä peruskorjausta. Meillä on tällä hetkellä olemassa esimerkiksi sellainen paperi, jonka on tehnyt niin sanottu remonttiryhmä ja jossa on useita erilaisia toimenpiteitä, miten voidaan edistää sitä, että kodit tulevat remontoiduiksi ja perusparannetuiksi aikanaan. Osa näistä toimenpiteistä saatettiin alkuun ja voimaan jo viime kaudella, mutta siellä on varmasti kosolti ideoita, joita kannattaa jatkossakin tutkia ja edistää. Yksi iso kysymys tietenkin on sitten se, miten näiden erilaisten pienempien asioiden ohella tätä valtion tukea perusparantamiselle, oli se sitten ARAn kautta tai kotitalousvähennyksen kautta tai muuta, halutaan mitoittaa ja esimerkiksi tässä suhdannetilanteessa hyväksi käyttää.

Mutta kaiken kaikkiaan halusin, puhemies, vielä kerran muistuttaa, että kokonaisvaltainen lähiöiden kehittäminen, mihin myös tämä peruskorjaus kuuluu, on erittäin tärkeää, ja toivon, että sitä pidetään vahvasti esillä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

4. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 13.5.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola